

Trægulve

Vurdering af farveforskelle

TRÆ
Information

TRÆfakta

06

Vurdering af farveforskelle

Trægulve ændrer udseende med tiden på grund af lyspåvirkning, overfladebehandling, rengøring og slid. Ændringerne er forskellige om gulvet er nyt eller taget i brug.

Branchevejledningen gennemgår farve- og strukturforskelle ved:

- Nye trægulve og reparation af nyere gulve
- Udbedring af slidte gulve
- Hvidlaserede og indfarvede overflader

TRÆfakta 06

Grafisk revideret, januar 2019

Opdateret april 2023

Manuskript: Træinformation

Copyright ©Træinformation 2019 og 2023

ISBN 978 87 90856 41 0

Nye trægulve

Farve- og strukturforskelle i udseendet på trægulve kan forekomme på nye brædde- og parketgulve afhængig af træart, gulvtype og udseende-sortering af træet. Forskellene varierer afhængig af det enkelte gulvprodukt og fabrikat.

Anbefaling

Ved bestilling/køb af fabriksproducerede gulve med overfladebehandling bør en realistisk vurdering af gulvets udseende foretages på et prøvegulv, f.eks. mindst 2 m², opbygget af tilfældigt udvalgte produkter fra den valgte sortering.

Ved større opgaver, f.eks. parketgulve, der slibes og overfladebehandles efter lægning, bør vurderingen ske på et prøvegulv, f.eks. mindst 5 m², som aftales gældende for udfaldet af den kommende leverance, se også TRÆ 79 *Trægulve* fra Træinformation.

Træart

Mange træarter har store naturlige farvevariationer, bl.a. betinget af variationer i træstrukturen. Forskellene er ikke altid synlige, når produkterne er nyforarbejdede. Farve- og strukturforskellene træder ofte først frem i forbindelse med overfladebehandling. Forskellene kan også blive tydelige efter nogen tid pga. almindelig sol- og lyspåvirkning.

Gulvtyper

Normalt vil lamelgulve fremstå med en mere ensartet overflade end massive gulve, da den øverste finer (slidlaget) oftest vil være farvesorteret iht. leverandørens specifikationer.

Massive nåletrægulve leveres normalt i én klasse, medens massive parketgulve i europæiske løvtræarter ofte leveres udseendesorteret iht. leverandørens specifikationer, se også sorteringskvalitet side x.

Farveforskelle

Lakerede gulve, specielt hvid- og farvepigmenterede, der er overfladebehandlet fra fabrik, kan have mindre farve- og glansforskelle fra produktion til produktion. Det bør derfor tilstræbes at anvende samme batchnr. i samme rum og eventuelt tilstødende rum, hvor overflader kan sammenlignes. Generelt bør man være opmærksom på mulige nuance- og glansforskelle ved montering.

Mere betydelige farveforskelle forekommer sjældent og skyldes oftest fejlproduktion.

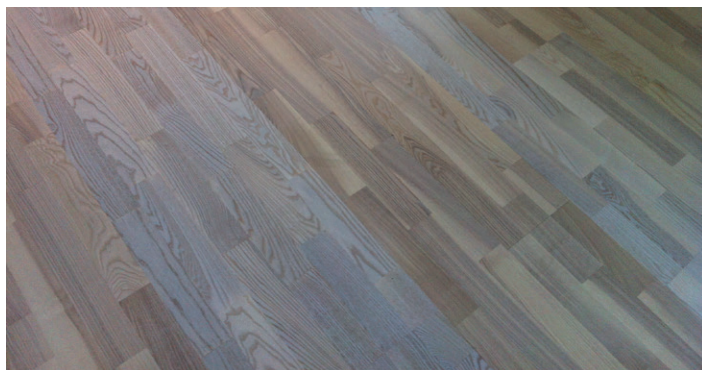
Sorteringskvalitet

Anvendes der massivt træ, som det 'falder fra saven', vil gulvproduktet variere i udseende afhængig af den anvendte trækvalitet, og fra hvilket geografisk område træet stammer. Det gælder især nåletræsgulve, f.eks. fyrretræ, som normalt leveres i én sortering, der kan variere afhængig af leverandør. Ofte er der mulighed for valg mellem ubehandlet og fabriks-påført overfladebehandling.

De fleste gulvproducenter sorterer lyse løvtræsgulve i én eller flere klasser efter udseende, så gulvene fremtræder med en større farve- og strukturmæssig ensartethed. Det gælder eksempelvis for bøg, eg og ask. De sorterede produkter vil farvemæssigt ligge i klasser fra det farvemæssigt helt ensartede uden kontraster til helt flammede med store kontraster mellem de mørkeste og de lyseste partier.

Der kan opnås en rimelig ens overflade fra bræt til bræt ved valg af et sorteret gulv til klasser benævnt som f.eks. select, prime e.l. Store variationer må forventes endog inden for den enkelte stav/planke ved valg af usorterede eller rustikke gulve sorteret med benævner som f.eks. rustik, country, accent e.l.

Gulve af tropisk træ leveres normalt i én sortering med de farvevariationer, der normalt forekommer i træarten.

Mindre farve- og glansforskelle må tolereres, medens betydelige farveforskelle (som vist) skyldes fejlproduktion.

Farveforandringer efter ibrugtagning

Nogle træarter, især visse tropiske træarter ændrer farve ved iltning fra luften – oftest fra en rødlig tone til mørk brun.

For alle øvrige nåletræs- og løvtræsgulve er det lysets påvirkning og især solpåvirkning, der forandrer farvetonen i træet, og til dels i overfladebehandlingen.

Eksempelvis vil fyr normalt få en dybere rødlig tone, og rødbrunlige partier (flammer) kan forekomme. Gran vil forblive mere lys end fyr, og får en dybere rødgullig tone med tiden. Ask vil eksempelvis blive mere gylden, og farveforskelle mellem mørke og lyse partier på stave eller brædder vil udjævnes med tiden. Tilsvarende forekommer for andre nordiske løvtræarter.

Lak på lakerede gulve ændrer kun farve i ubetydelig grad, men lakken hindrer ikke farveforandringer af træmaterialet over tid.

For olierede gulve gælder, at de med tiden vil ændre sig på grund af lyspåvirkning og oliering, som omtalt ovenfor. De kan også blive væsentlig mørkere med tiden på grund af oliebehandling, især hvis gulvet ikke er helt rent inden behandling. Tilsvarende vil manglende vedligeholdelse med olie i kombination med gulvvask blege gulvene, især europæiske løvtræsgulve.

Store farveforskelle vil forekomme, hvor gulve er dækket af tæpper o.lign., som beskytter mod lyspåvirkning. Her vil gulvene fremstå væsentligt lysere og ofte tæt på udseendet ved lægningen end på de utildækkede områder.

For yderligere information om træarters udseendeændring, se *TRÆ 69 Træarter*.

Reparation af nyere trægulve

Ved udskiftning af brædder, parketstave eller finerstave i nyere gulve vil det være muligt at foretage reparationen, så farve- og strukturforskelle kun i mindre grad afviger fra de naturligt forekomne forskelle på det eksisterende gulv.

De væsentligste forudsætninger vil være:

- At det eksisterende gulv er mindre end 1-2 år gammelt, uden synlig slid eller skader i overfladen og uden væsentlig ældning efter solpåvirkning.
- At udbedringen kan ske med originale brædder, parketstave eller lamelstave fra den oprindelige leverandør, samt at reparationsdelene har den samme overfladebehandling som gulvet. Skal det reparerede gulv overfladebehandles efter udbedring, kan der forekomme glans- og lakstrukturforskelle i overfladen pga. forskelle i påføringsmetoden.
- At der ved anvendelse af nyt træ forekommer farveforskelle ved reparationen, som dog erfaringsmæssigt vil udjævne sig, hvis gulvet ligger med naturlig lys- og solpåvirkning.

Mindre farve- og glansforskelle må tolereres, medens betydelige farveforskelle (som vist) skyldes at gulvbrædderne ikke er fra samme parti.

Hvidlaserede og indfarvede overflader

Det kan være forbundet med store vanskeligheder at reparere hvidlaserede overflader på såvel yngre som ældre gulve, fordi farvepigmenterne ved overfladebehandling har tendens til at blive ophobet i samlinger, ridser og revner i en slidt træoverflade. Ofte vil det bedste resultat være en fuldstændig afslibning af overfladen til rent træ, og en ny behandling af gulvet.

Vedligeholdelse af olierede eller lakerede, hvidlaserede overflader bør ske, inden der er synlige tegn på slid i gulvets overflade, se mere herom i *TRÆ 79 Trægulve*.

Overfladen på bejsede og tilsvarende indfarvede trægulve kan være vanskelige at reparere tilfredsstillende, selv ved afslibning til rent træ og gen-behandling. Anvendelse af farvede olier til genbehandling kan give samme effekt som bejse, og er lettere at arbejde med. Ved meget slidte gulve vil en udskiftning af gulvet ofte være den bedste løsning.

Udbedring af slidte eller ældre trægulve

Hvor trægulvoverfladen er påvirket af slid og sollys over en længere periode, vil en reparation af gulvfladen ved f.eks. udskiftning af brædder, parketstave eller finerstave med nye reparationsdele normalt ikke kunne udføres, så gulvoverfladen fremstår ensartet.

Reparation af gamle bræddegulve af fyr kan i visse tilfælde udføres tilfredsstillende, såfremt det er muligt at købe brugte brædder af tilsvarende type.

Ønskes det, ved en efterreparation af et ældre gulv, at gulvfladen efterfølgende fremstår med et helt ensartet udseende, bør hele gulve afslibes til rent træ og overfladebehandles, efter at den nødvendige reparation er gennemført. Større mærker, revner og huller vil dog sjældent forsvinde.

Afslibning

Yderligere oplysninger om afslibning af trægulve fremgår af *TRÆfakta 10 - afslibning af trægulve*, samt af håndbogen *TRÆ 79 Trægulve*.

Denne vejledning, *TRÆfakta 06, Trægulve - vurdering af farveforskelle*, indgår i en serie af branchevejledninger, som udarbejdes i et fagligt forum for trægulve under fællesmærket TRÆgulve.

Det faglige forum for trægulve er et samarbejde mellem ledende gulvproducenter, gulvleverandører og brancheorganisationer med det formål, at videreudvikle den faglige viden om anvendelse, lægning og vedligeholdelse af trægulve, og at fremme kvaliteten og anvendelsen af træbaserede gulve.

Bag det faglige forum for trægulve står Boen Danmark, Danadeco-Everfloor A/S, DI Byggeri - Gulvbranchen, DI Byggeri - Træsektionen, Dinesen, Hørning Parket A/S, Junckers Industrier A/S, Kährs, Knudsen Kilen A/S, Kronospan ApS, Moelven Danmark A/S, Moland Byggevarer A/S, Oscon ApS, Tarkett A/S, Timberman Denmark A/S og Træinformation.

Træinformation er sekretariat for samarbejdet og branchevejledningerne indgår i TRÆfakta-serien, som en videreudbygning af branchestandarderne i håndbogen *TRÆ 79 Trægulve*.